

# חוברת תכני המודיאון השלמה לפרוגראמה

נובמבר 2016



# שורשי חיל האוויר טרם 1948

## במשפט אחד

התפתחות רעיון התעופה הביטחונית ביישוב היהודי בארץ ישראל יישום הרעיון בתקופת המנדט-  
שרות האוויר



## נתונים

500 מ"ר ✈️ 5-7 מטוסים



## רשימת המוצגים הפיזיים

- גלשון ורונה
- טיילורקראפט (בהשאלה\*)
- טייגר מות'
- אוסטר
- סי בי
- שרידי נורסמן
- דראגון ראפיד
- שרידי אוסטר (שרוף)
- פיירצ'ילד ארגוס (בהשאלה\*)



## רשימה נושאת לתצוגות



- הצורך בשירות אוויר
- חלוצי הדאיה הראשונים, כמבוא לתעופה:
- בית הספר המרכזי לדאיה של קלוב התעופה ב-"כפר ילדים"
- קורס הטייס הראשון בארץ של אצ"ל
- "מחלקת הטייס" בפלמ"ח / קלוב התעופה
- ערב-רב של מטוסים ב "שירות אוויר"
- חברת "אווירון" - טיסות מסחריות ראשונות של היישוב העברי כניסוי והכנה לפעילות אווירית צבאית
- "כשהמטוסים מעץ והאנשים מברזל", עסקת מטוסי האוסטר
- שמירת הקשר עם סדום הנצורה באמצעות טייסת 35, פרשת "הר הטייסים"
- הגדרות ראשוניות לכוח אווירי
- הכשרות ראשוניות לצ"א וצוות טכני
- המתנדבים ותרומתם

# חיל האוויר נולד, במלחמה לעצמאות 1948 עד 1949

## נתונים

✈️ 5-7 מטוסים 500 מ"ר



## רשימת המוצגים הפיזיים

- מסרשמידט
- ספיטפייר
- מוסטנג
- 2 מנועי מטוסי קומנדו • כוונת B-17
- שרידי בופייטר
- דקוטה
- צריח מקלע B-17
- הרווארד
- משאית חברת "המרים"
- ארגז תחמושת מסרשמידט
- תותח היספנו סויזה 20 מ"מ
- כבאית, דחפור, זחל"מ 20 מ"מ
- משאית תדלוק

משירות אוויר לחיל האוויר. מבצעי רכש. השתתפות בלחימה. המעבר למטוסי קרב והחתימה לעליונות אווירית. תרומת המתנדבים. קשיים טכניים ומבצעיים. קורסי טיס ראשונים.

## במשפט אחד



## רשימה נושאת לתצוגות



- מבצעי "בלק", הבאת נשק ומטוסים
- ארגז מקורי של תחמושת למסרשמידט
- מבצע "וולוטה", ספיטפייר - מגיע בטיסה מצ'כיה
- הברחה ושינוע של כלי טיס מכל העולם, למדינת ישראל שרק קמה (מוסטנג כסוף - מגיע מוברח על סיפון אוניה, שריד בופייטר)
- סיפורם של עמנואל צוקרברג צור ודני אגרונסקי, שהבריחו מטוסים.
- הצטרפות חיל האוויר למעגל הלחימה החל ממבצע "עד הלום"
- ראשית השגתה של עליונות אווירית בשמי המערכה
- קורסי טיס ראשונים - בעולם ובארץ
- מבצע אבק, עובדה: תובלה אווירית



# חישול הכנפיים ומלחמת סיני 1949 עד 1956

**נתונים**  
12 מטוסים ✈️ 1,000 מ"ר



## רשימת המוצגים הפיזיים

- סטירמן, פוקר, הרווארד
- סימולטור LINK
- דאון - גדנ"ע אוויר
- מטאורים (קרוב + אימון)
- מנועי סילון ראשונים
- כסא מפלט
- מטאור-לילה
- וומפייר
- דקוטה, נורד
- אורגן
- ספיטפייר, מוסטנג
- מנועי מוסקיטו
- קטלינה

## במשפט אחד



קיבוץ גלויות בשורות החיל, מעבר לעידן הסילון, פיתוח יכולת הצנחה, ברית אסטרטגית עם צרפת, קורסי הטיס הראשונים, מיסוד ביס"ט, מבצעי איסוף ומודיעין ייחודיים

## רשימה נושאת לתצוגות



- מסלול הכשרת איש צוות האוויר / קורס הטיס בתחילת דרכו
- מהפיכת הסילון
- קרב האוויר הסילוני הראשון: מטאור מול וומפייר מצרי
- ברית אסטרטגית עם צרפת ופירותיה בחיל האוויר (רכש)
- מירוץ חימוש במזה"ת והשפעותיו על חיל האוויר ומול האויר
- יכולת ראשונית ליירוט בלילה / אל-ראות (מכ"מ מוטס) עד למבצע "תרנגול"
- בניית יכולת הצנחה והבשלתה למבצע הפתיחה במתלה



# מבצע קדש 1956

## נתונים

400 מ"ר  3-5 מטוסים 



## במשפט אחד

מהלכי פתיחה מרכזיים בהובלת חיל האוויר. חיל מסייע ולא מכריע.



## רשימה נושאת לתצוגות

- מבצע קדש, היערכות לרבות פריסת טייסות קרב צרפתיות
- חיתוך חוטי הטלפון בקדמת סיני
- פינוי הנפגעים מכוחות הקרקע
- ליווי מטוסי התובלה על ידי מטוסי מיסטר וקרוב אוויר נגד מיג 15.
- מטוסי מוסקיטו ואורגן תוקפים
- קישור וסיור מעל זירת הקרבות בסיני
- חילוץ טייס נוטש / אזכור למבצעי מודיעין מיוחדים - כולם באמצעות פייפרים.



## רשימת המוצגים הפיזיים

- מטוס מוסטנג של טייסת 116
- ושחזור של ההתקן הייעודי לחיתוך כבלי הטלפון
- נורד מצניח תותח
- ציוד צניחה
- פינוי נפגעים / מטוס (מצבת פרקר)
- מטוס קישור - פייפר
- מיסטר
- מיג 15
- פייפר





# העשור הלא שקט 1956 עד 1967

## במשפט אחד

חיל האוויר ככלי מבצעי מרכזי בהכרעה. היערכות לאיום אסטרטגי והצלחה בביצוע. בניין כוח משמעותי.



## נתונים

2-3 מטוסים ✈️ 400 מ"ר



## רשימה נושאת לתצוגות



- פיתוח עצמי ורכש של טילי אוויר אוויר ראשונים - מונחי מכ"מ צרפתיים יהלום ומונחי חום ישראליים שפריד, רפא"ל
- בניסה לעולם הלוחמה האלקטרונית
- לידת מערך המסוקים, תובלת הסער, האיגוף האנכי
- מערך הנ"מ המונחה המכ"מי נולד
- מערך הבקרה המודרני נולד
- היערכות למבצע השמדת האויב בכדי להשיג עליונות אווירית בזירה, הקצאת משאבים ותעדוף באימונים
- השדה הרביעי:
- הקמת בסיס חצרים ומשמעותה לפריסת החיל
- הצטיידות בשחק
- סיפורו של דני שפירא
- פעילות צילום בכל שמי הזירה
- מיג 21 מול מיראז'
- יחסים חשאיים עם גרמניה,
- עסקת מטוסי הדורניה
- הקרב על המים, פעילות בט"ש
- ניצני יכולת התובלה הכבדה



## רשימת המוצגים הפיזיים

- טיל שפירד
- תותח 40 מ"מ, מערכת L70
- פוד יבלת
- טילי הוק ומערכת כינון
- ווטור- פנטומאס
- מערך בקרה אווירית
- מכ"מ יחידת בקרה
- מטוס דורניה
- פצצה חורדת מסלולים
- נורד
- הילר, אלואט s55
- מיג 19, (סוחוי 7)

# מבצע מוקד ומלחמת ששת הימים 1967

## נתונים

12 מטוסים ✈️ 800 מ"ר



## רשימת המוצגים הפיזיים

- אורגן, מיסטר,
- סופר-מיסטר
- ווטור חד-מושב, דו-מושב
- מיראז', מיג 21, האנטר
- מסוק סיקורסקי 58
- אף של מסוק סופר פרלון תא מטען וכבש אחורי
- מיג 17, סוחוי (7) טילי א/א - שפריד, מאטרא
- ג'יפ הזנקה
- סיטרואן דה-שבו
- חימוש רקטי של הפוגה
- מיראז/ווטור צילום
- סטרטוקרוזר
- תותחי ווטור
- בל 47
- שחזור טרפז נחיתה בשטח, קרון פריסה גף טכני, שולחן פריסה למנל"ח

## במשפט אחד



מבצע "מוקד" להשמדת חילות האוויר הערביים על הקרקע, אשר תוכנן במשך שנים ובוצע ביום שני, 5 ביוני 1967, 07:45 בבוקר. נטלו בו חלק קרבי כלל טייסות הקרב של החיל ולצידן תמכו בביצוע כל טייסות החיל מכל המערכים.

## רשימה נושאת לתצוגות



- מוקד - תכנית וביצוע
- חילוצים
- פשיטות (בהסקה)
- הפוגות בחזית הירדנית
- המסוקים ברמת הגולן
- סיוע ואמנעה מול כוחות הקרקע
- אמברגו מצרפת
- מבצעי חילוץ טייסים



# מהפיכה אמריקאית והתשה 1967 עד 1973

**נתונים**  
✈️ 4-5 מטוסים 📏 400 מ"ר

## במשפט אחד



מהפיכה אמריקאית. לחימה בטק"א. מהמיראז' לנשר והכפיר. פשיטות מוסקות. התעשייה הביטחונית ואתגריה הראשוניים.

## רשימת המוצגים הפיזיים

- עיט (ללא גיבנת)
- זנב עיט "חבית"
- קורנס 108
- נ"מ 20 מ"מ
- עמדת פענוח שט"ל
- ערבה / ווסטוינד
- טכנולוג / נשר 501 / כפיר גדרות
- מבט/שדמית/תלם
- בל 205 , בל 206
- סער (סמב"ד)
- יסעור
- סופר-פרלון עם מנועי יסעור (שדרוג)
- טילי א/א
- ס.א. 3, ס.א. 2
- מל"טים סילוניים - תלם/שדמית
- גאנדיש רוסי



## רשימה נושאת לתצוגות



- המעבר לאמל"ח אמריקאי
- מהמיראז' אל הכפיר
- איום טק"א, מערך הגנה צפוף ומתקדם, מערכות תוצרת ברה"מ
- הקורנס ויכולותיו, טכנולוגיה, סמל ותקווה של מדינה שלמה
- יכולות המל"טים הראשונים
- לידת התעשייה האווירית כיצרנית מטוסים
- מערכות נ"מ ייחודיות שפותחו
- מערך המודיעין, יכולות ומגבלות
- שיטות לחימה מול טק"א
- הגנה אווירית על מדינה שגדלה, גבולות חדשים
- הגעת היסעור, מבצעי קומנדו מוסקים בעורף האויב
- פינוי נפגעים, הדרך אל וראשיתה של יחידה 669





# מלחמת יום הכיפורים 1973

## במשפט אחד

הפתעה ודילמות בפתיחה. לחימה בטק"א ובתוכו, ספיגה, התעשתות, מנהיגות.



## נתונים

8 מטוסים ✈️ 800 מ"ר



## רשימה נושאת לתצוגות

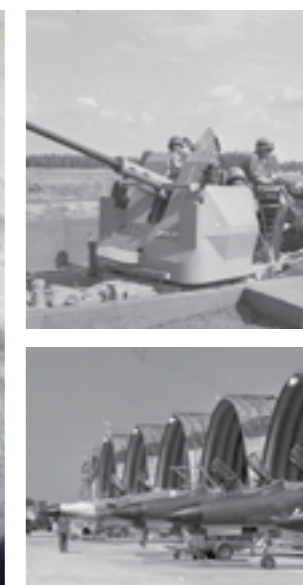


- הקרב האווירי המוצלח ביותר כאות אזהרה
- הדילמות של השעות הראשונות, הספיגה בבסיסים
- בלימה באמ"ט
- שחיקת הכוח האווירי, מבצעי דוגמן ותגר
- התעשתות ומתקפת הנגד
- מנהיגות של מפקדים בדרגי הטייסות

- תקיפת המטכ"ל הסורי בדמשק, תקיפות אסטרטגיות
- הצליחה, בסיס פאיד "נחשון" מעבר לתעלה,
- הרכבת האווירית האמריקאית, הקמת טייסת קרנף ללא הכנה,
- שיאי יירוט והפלות של שחק ונשר
- מטוסים קלים לתצפיות על טק"א

## רשימת המוצגים הפיזיים

- |                            |                 |
|----------------------------|-----------------|
| • פוד תדלוק עיט            | • קורנס חמוש    |
| • תותח תלת-קני עיט         | • עיט חמוש      |
| • פוד וולקן קורנס          | • מסוק מי-8     |
| • טיל שרייק                | • טק"א          |
| • מנור תדלוק סטרטו         | • קורנס "קרפדה" |
| • רכב תדלוק                | • קרנף ט. 131   |
| • רכב כיבוי                | • צסנה 206      |
| • צריחי נ"מ 20 מ"מ, 40 מ"מ | • דרור/עגור     |



# מלחמת של"ג 1973 עד 1982

## במשפט אחד



לקחי מלחמת יוה"כ. תהליך התעצמות וניצחון ב"סיבוב השני", ערצב 19.  
הקמת מערכים חדשניים כגון מסק"ר ומזל"ט.

## רשימה נושאת לתצוגות



- לקחי מלחמת יוה"כ: מודיעין, תקיפה מנגד, מסק"ר כנגד שריון
- בניין הכוח: מטוסים, מסק"ר
- נש"מ כמענה לטק"א
- עליונות טכנולוגית בז/נץ
- בקרה אווירית מוטסת
- הכנות להשמדת טק"א, פיתוח תו"ל, טכנולוגיה
- מזל"טים - קיצור זמני מודיעין
- הקמת למד"ן
- תחילת עידן החימוש המדויק, מונחה לייזר ומונחה-טלוויזיה

## נתונים

1,200 מ"ר ✈️ 10-11 מטוסים



## רשימת המוצגים הפיזיים

- שחף לסיור ימי
- עגור לאיסוף מודיעין
- אפי צילום של כפיר
- מזל"טים ראשונים,
- קרונות פיקוד
- מסוק אנפה
- בז, נץ (107)
- קורנס נש"מ
- כפיר
- צפע, להטוט
- מיג 23, גאזל
- "חכלילית"
- קורנס צילום / גובה רב
- כפיר צילום
- מאמן עיט/קורנס



# "הזרוע הארוכה"

## במשפט אחד

הכנות לפעולה במעגלים רחבים, בזירות בינלאומיות. מערך התובלה, תשתית להארכת טווח מטוסי הקרב.



## רשימה נושאת לתצוגות

- מבצעי הצנחת אספקה במטוסי למורדים בתימן 1963 / 1964
- מבצע יונתן באנטבה, מבצעי הדרום בסודאן, מבצע שלמה באדיס אבבה
- לילה, טווח ארוך - סוגיית התדלוק, קשיי הניווט, כוח אבטחה מובחר
- פעולות ארוכות טווח: קומנדו או הומניטריות
- פיקוד ושליטה הרחוק מהבית, מפלטפורמות מוטסות
- הטסת בכירי המדינה אל בירות מדינות ידידות
- ממסר קשר / ל"א



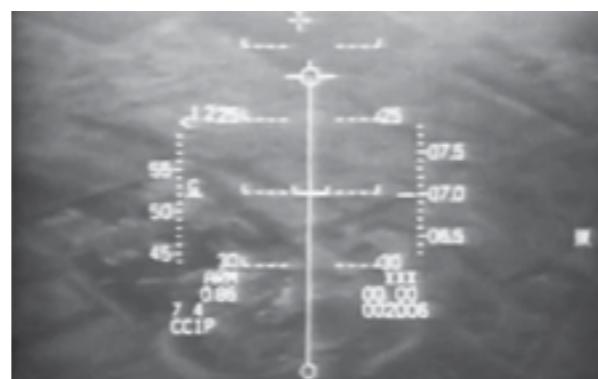
## נתונים

✈ 2 מטוסים 400 מ"ר



## רשימת המוצגים הפיזיים

- הוקאיי (דיה)
- בואינג 707 שהיה מוצב הפיקוד והשליטה
- שני זנבות מיגים מאנטבה
- מרצדס שחורה, משאבת דלק ידנית לתדלוק קרנף בפריסה.
- מנור תדלוק של סטרטוטנקר
- מיכל תדלוק של עיט
- סל תדלוק של קרנף
- זנב של מטוס בואינג 707 לתדלוק עם ה-"בום"
- עמדות ההפעלה על-ידי המכונן מפעיל ה-"בום"
- אף של מטוס קרב מתדלק עם צינור התדלוק
- תא מבצעי: ראם מודיעין / מוצב פיקוד ושליטה
- קרנף (מהראשונים, אנטבה)
- מערכת תדלוק ראם





# "הזרוע הארוכה"

## נתונים

✈️ 2-3 מטוסים | 400 מ"ר

## רשימת המוצגים הפיזיים

- בז (רצוי דו-מושבי) עם תא נווט / נש"מ
- נץ 243, מטוסו אילן רמון פיזית במבצע
- פצצה מונחית (מספר סוגים)
- פודי ציון ותקיפה

## במשפט אחד

הזרוע הארוכה, האסטרטגית, משיגה את האויב בכל מקום בעולם



## רשימה נושאת לתצוגות

- מבצע "אופרה" להשמדת הכור הגרעיני העיראקי "אוסיראק" בבגדד, 7 ביוני 1981
- מבצע "רגל עץ" לתקיפת מפקדות אש"ף בטוניס, 1 באוקטובר 1985





# חלל

## נתונים

500 מ"ר 



## רשימת המוצגים הפיזיים

- מרכיבי לוויין
- לוויין - mockup, ייתכן שני סוגים
- מרכיב מתוך משגר לוויין
- הדגמת הנעה רקיטית
- מוצגים מתערוכות בנושא אילן רמון
- המחשות פיזיקליות

## במשפט אחד



הצגת תחום החלל בפרט - טכנולוגיה ויכולות. הצגת יכולות מדינת ישראל בתחום החלל.

## רשימה נושאת לתצוגות



- יתרונות החלל ויישומיו - אזרחיים וצבאיים
- פיזיקה של מערכות החלל
- [אילוצים ייחודיים כגון תנאי סביבה ומגבלות אנרגטיות]
- אבולוציה של לוויינים
- אתגר הנפת הלוויין לחלל
- לוויין - מבנה בסיסי
- תקשורת לוויינים
- אופטיקה
- אילוצי מקום ומשקל
- חיסכון באנרגיה, מיצוי אנרגיה סולארית
- אילן רמון, האסטרונאוט הראשון,
- סיפורו וסיפור שליחותו
- מרכז בקרה ושיגור - ינ"ט



# "מערכה בין המלחמות" חיל האוויר בהווה

## נתונים

✈️ 6-8 מטוסים 900 מ"ר



## רשימת המוצגים הפיזיים

- לביא אבטיפוס, מכ"מ ע"ג חרטום בואינג
- חץ
- כיפת ברזל
- קורנס 2000
- בז משופר (תא טייס)
- מטוס ביס"ט עכשווי
- ברק/סופה
- רעם - קוקפיט
- כטב"מ מתקדם
- פטריוט
- הגנה אקטיבית - מוקאפ

## במשפט אחד

המשך התעצמות. מענה לאתגרים החדשים. תעשיות ביטחוניות בחזית העולמית במתן פתרונות. פעולה במספר מעגלים החל ממעגל שלישי ועד ללחימה בעזה.



## רשימה נושאת לתצוגות

- פיתוח הלביא + מכ"מ אלתא
- התעצמות תעשיית הכטב"מ (חלופות לביא)
- הגנה אקטיבית - חץ, כיפת ברזל, שרביט קסמים
- מטוסים עכשויים מבי"סט: סנונית/עפרוני/לביא (אחד)
- פיתוח ברק דו"מ אוויוני עם יכולת ניהוג נש"מ ופוד תקיפה
- מטוס קרב מתקדם: ברק דו-מושבי, בז /סופה (אורח)
- מסק"ר מתקדם - פתן ושרף
- התעצמות מערך הכטב"מ ומשמעותו בפעילות השוטפת
- עטלף/דולפין
- מסע"ר ינשוף
- מלחמת המפרץ



# בית הספר לטיסה

## נתונים

✈️ 8 מטוסים 700 מ"ר



## רשימת המוצגים הפיזיים

- סטירמן
- פוקר
- הארווארד
- ספיטפייר
- מטאור
- סימולטור לינק
- דאון קירבי קאידט
- פייפר
- פוגה/צוקית
- עייט דו-מושבי
- קוקפיט מאמן עייט
- כלי אבחון של ירפ"א



## במשפט אחד

כיצד הופכים צעירים וצעירות לאנשי צוות אוויר. משימותיו ותכונותיו של איש צוות האוויר- תהליך המיון וההכשרה.



## רשימה נושאת לתצוגות

- תכונות נדרשות לצוות אוויר
- תהליך מיון:
- פיסיוולוגי (ירפ"א),
- אבחון אופי (גיבוש טיס ועוד)
- שלבי קורס הטיס
- מטוסי הדרכה ותכונותיהם,
- מהפשוט אל המתקדם
- תהליך התחקור ומשמעותו
- היסטוריה:
- מבי"ס של חברת אווירון,
- דאיה בכפר ילדים,
- סירקין, תל-נוף, חצרים





# מדע הטיסה

## במשפט אחד

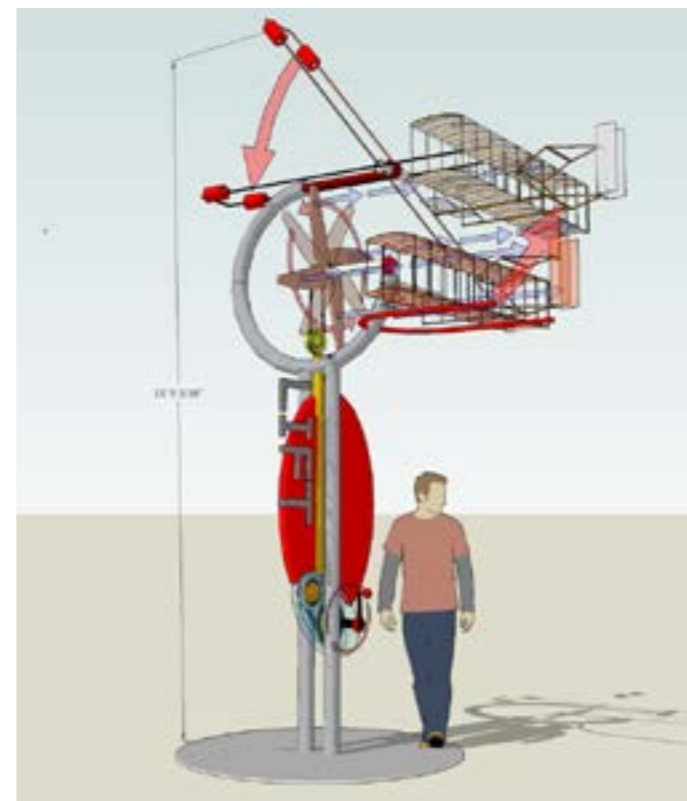
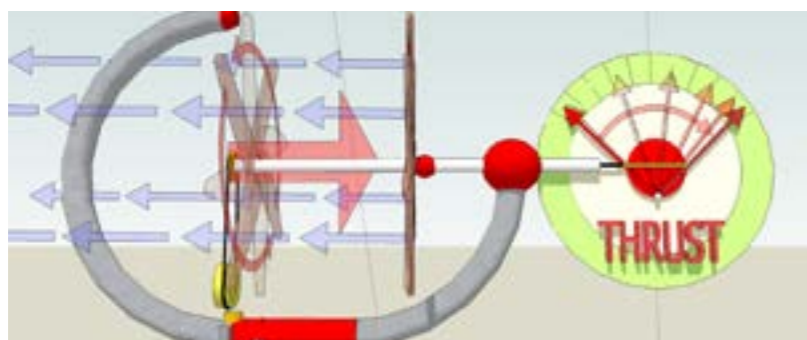
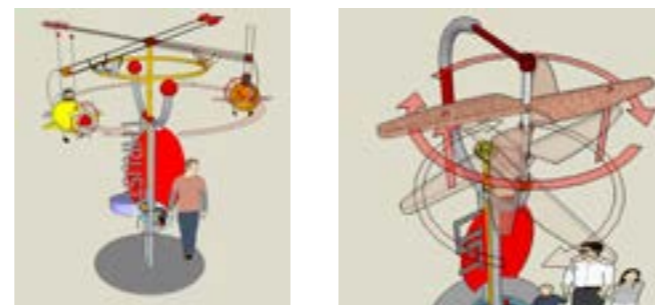
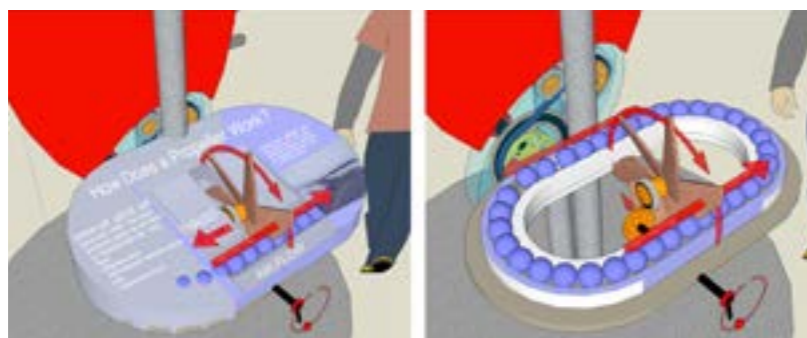
"איך מטוס טס". מערכות המטוס. התפתחות טכנולוגית. עמדות תוכן המפוזרות ברחבי המוזיאון (ללא חלל ספציפי).



## רשימה נושאת לתצוגות



- הטיסה והכוחות הפועלים בה
- אתגרי המטוס: עילוי, דחף, יציבות ובקרה, הנעה, היגוי, חשמל
- התפתחות היסטורית-טכנולוגית במבנה, מנוע וכיו"ב
- עולם המחשבים והמטוסים: אוויוניקה, ניווט, מכ"מ, קשר
- המסוק כמערכת טיסה
- כלי טיס מאויש מרחוק
- טילים ועולם החימוש
- מערכות יירוט
- בקרה אווירית
- חיבור אל התעשיות הישראליות ופיתוחים שלהן: כפיר, שפיר, פופאיי, חץ וכיפת ברזל
- קישור לתחומי המדע הנלמדים בבתי הספר - מתמטיקה ופיסיקה בעיקר

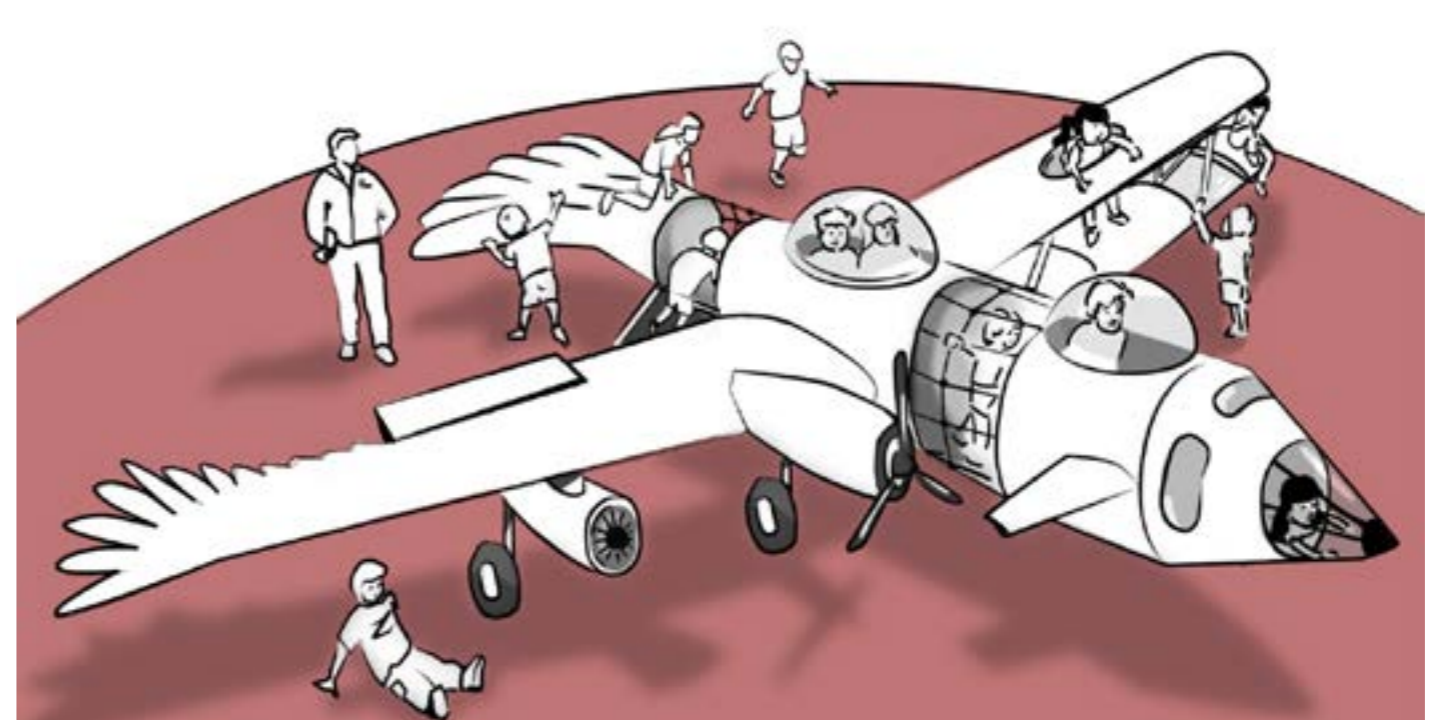


## רשימת המוצגים הפיזיים

- 2-3 מנועים
- 2-3 מטוסים מייצגים
- חץ / כיפת ברזל mockup
- חימוש א/א + א/ק
- מכ"מ נץ/בז/קורנט
- תא טייס מסוגים שונים



# גן תעופתי





# מרכז תחזוקה, מוסכים, סדנאות שימור



אגף במוזיאון חיל האוויר החדש שבו ישתלבו תצוגה מוזיאלית ופעילות תחזוקתית מסורה ואוהבת למען שימורם ושחזורם של כלי טייס ושל פריטי תצוגה אוויריים היסטוריים. אגף זה ימוקם בקרבה מיידית ובסמיכות למוזיאון ולאוסף המטוסים החילי וביניהם יתקיימו יחסי גומלין הדדיים. במוסכי האגף יבוצעו פעולות תחזוקה אווירית בדרגות שונות ומגוונות בכלל כלי הטייס שבאוסף המוזיאון ואפשר שגם בכלי טייס של מוזיאונים ואוספים ידידותיים נוספים.

המתרחש במוסכי אגף זה ישוקף לציבור המבקרים באופן שיאפשר "הצצה" אל עולם התחזוקה האווירית בכלל ואל עולמה המרגש של הרסטורציה של כלי היסטוריים בפרט וזאת, מבלי להוות הפרעה, או מטרד בעל משמעות בטיחותית לתהליכי העבודה סדורים והרגישים בתחום מורכב זה.

במוסכי אגף התחזוקה האווירית יוכשרו בעלי מקצוע צעירים להיכרות מעמיקה עם מערכות מטוסי הבכנה ההיסטוריים ומטוסי הסילון הראשונים ותהיה אליהם נגישות גבוהה עבור תלמידים, עבור שוחרי בית הספר הטכני וכן עבור חובבי תעופה מהארץ ומהעולם - בתיאום מראש.

יוקם ויאורגן חבר מתנדבים, יוצאי החיל והתעשיות התעופתיות אשר יהיה אמון על הטיפול בכלי הטייס יקרי המציאות.

אגף זה עתיד להיות בסככה הראשונה שהוקמה במוזיאון חיל האוויר. **אמנם, זו סככת טיפול לטנקים שעברה "הסבה מקצועית", אך בעלת ערך נוסטלגי רב.**



## בית מורשת

מבנה זה, ששופץ לאחרונה, שהוא הבניין הראשון שהוקם בתחומי המוזיאון (נבנה בשנים 1985 - 1991). בכוונתנו לייעד את בית המורשת לתצוגת קבע, אשר תוקדש לסיפורו של תא"ל בדימוס יעקב טרנר, לחבלי לידתו של מוזיאון חיל האוויר ולבסיס חצרים הסמוך, שבקצה המזרחי של נחלתו ממוקם המוזיאון ואליו כפוף ארגונית.

לנגד עינינו ניצבת בכל עת, דמותו של האב המייסד של מוזיאון חיל האוויר, לפני קרוב לארבעה עשורים, כאן בבסיס חצרים, תא"ל בדימוס יעקב טרנר. המוזיאון לא היה קם לולא חזונו, פעולתו הנמרצת וחריצותו הבלתי נלאית של טרנר! יעקב טרנר הוא האיש שבזכות מפעל חייו והודות לעיקשותו נמצא משכנו הוותיק של המוזיאון בחצרים, לוקט אוסף כלי הטייס הצבאיים שברשות המוזיאון.

את חזונו המקורי ואת מפעל חייו של יעקב טרנר בהיותו מייסד המוזיאון ומפקדו במשך שנות דור, יש להכיר היטב ולגולל לטובת הדורות הבאים ולבטא את תמציתו בחזון ובתצוגות המוזיאון המתחדש.





## סככת חברת "אווירון"

מוסך המטוסים מקיבוץ אשדות יעקב מדרום כיום בתחומי הגף הטכני של המוזיאון, מדרום מערב לרחבת התצוגה המרכזית - הוקם בעמק-הירדן בשנת 1940. שימש את בית הספר לטיס של חברת "אווירון", אשר היוותה למעשה זרוע אווירית של ארגון "ההגנה" והמנחת שלה נסלל בין הקיבוצים אפיקים ואשדות-יעקב. במבצע הנדסי מורכב פורק מוסך זה באתרו המקורי שהיה בקיבוץ אשדות יעקב מאוחד, שונע ונבנה מחדש בשנת 1993 במוזיאון חיל האוויר בחצרים. יש צורך לבצע במוסך פעולות שימור ושחזור ולהשיבו לימי "עלומיו" הן במראהו והן בהקשר האוצרותי התוכני.

סככת אווירון תשומר ותהיה חלק ממכלול הכניסה למוזיאון. הסככה עתיד להיות מקום משכנם של האוסף הטס של מטוסי בוכנה במוזיאון. אווירונים עתיקי היומין, שאותם הטיסו טרנר עצמו וקבוצה מצומצמת של טייסים וותיקים. כלי טיס אלו הם נכסי צאן ברזל שבהם אוחז המוזיאון והם מהווים חלק ייחודי מאוד בתצוגה הקיימת כיום וזו העתידית.

תצוגת האוסף הטס תכלול את הסטירמן 052, הארוורד 001 והספיטפייר 057.





# מגדל הראשונים

מבנה זה, דמוי מגדל פיקוח בריטי מימי מלחמת העולם השנייה ניצב על-גבי סוללת עפר מלאכותית שהודקה לשם כך. כיום, בית הראשונים הוא המבנה היחיד המאפשר ישיבה בחלל סגור ופעילות לקבוצה גדולה יחסית של כ-100 איש ובו מתבצעות הפעילויות העיקריות ליחידות החיל - פעילויות המורשת אשר זוכות להצלחה רבה. כמו כן, מכיל המבנה שתי תערוכות פוטנציאליות בקומת הקרקע שלו ובקומתו הראשונה.

יש כוונה לשבץ בקרבת המבנה, על-גבי במה ייעודית את סוכת הפיקוח המקורית של מגדל הפיקוח הבריטי ההיסטורי משדה כפר-סירקין, שהובא למוזיאון לפני שנים רבות.

המגדל הינו נק' תצפית ייחודית על שטחו של המוזיאון ומהווה חלק אנטגרלי בתכנון התצוגה החדשה.



**תצוגות כלי טיס ופריטים**



**מידע והפעלה חדשניים**



**חוויות אינטראקטיביות**



**חוויות רב חושיות**



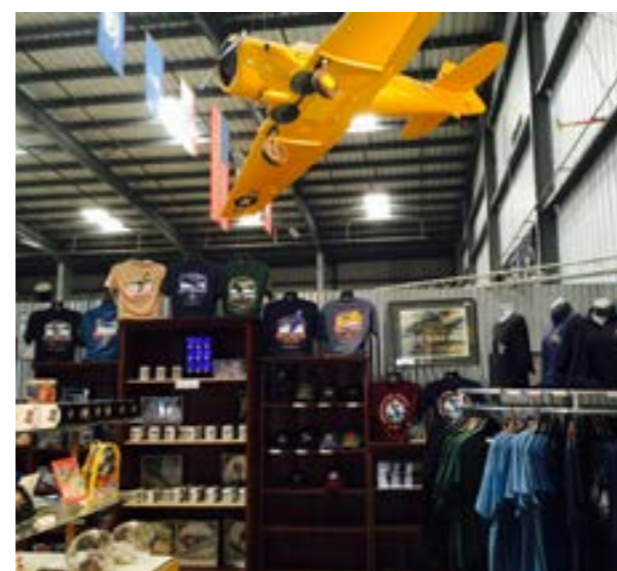
**תצוגות ופעילות חוץ**



**תערוכות מתחלפות**



**מזכרות ומתנות**



**הסעדה ומנוחה**





# מיצגים פוטנציאליים ייחודיים

## קורס טיס

"מעולם לא האמנתי שאהיה טייס. בית הספר לטיסה של חיל האוויר היה לאגדה בקרב בני הנוער... כל מי שנכנס בשערי בית הספר לטיסה ידע כבר מהיום הראשון שהסיכויים נגדו..." סיפורו של הקורס הארוך והתובעני ביותר בצה"ל יוצג לציבור המבקרים מנק' מבט ייחודיות ולא שיגרתיות שיחשפו את רבדיו השונים של הקורס, מנק' מבטם של החניכים והמדריכים.



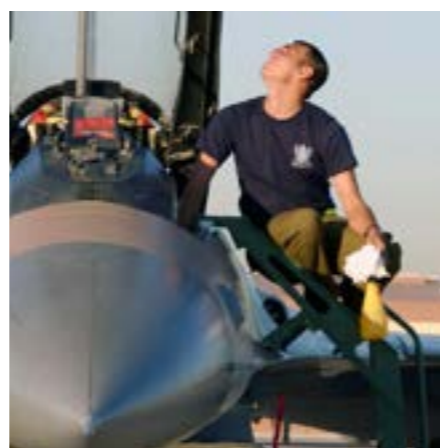
## מיצגים אומנותיים ייחודיים

טיסה היא סוג של אומנות. בכוונתנו לשלב שורה של מיצגים אומנותיים ברחבי המוזיאון. מודאו ארט מצויד שהמציג תקופות שונות בהווי החיל, דרך פסלים ומיצגי תאורה ועד למיצגים קינטיים המציגים תנועה הרמונית מושלמת.



## יום בחיל אוויר

מיצג ייחודי אשר יציג את "השגרה" היומיומית של חיל האוויר על כלל המערכים והגורמים בו. אינסוף פרטים ואירועים אשר משתלבים יחד וחושפים למבקר כיצד נראה יום בחיל האוויר הישראלי.



## מבצע מוקד

המבצע שפתח את מלחמת ששת הימים והשמיד את חילות האוויר של מדינות ערב במיצג דרמטי המציג את האווירה הציבורית, ואת מהלכי המבצע מנקודת מבטן של ארבע דמויות שהיו מעורבות בו. מבקר יחווה את "הרחוב" הישראלי ערב המלחמה, המתכננים "בבור", חדר התדריכים, מגדל הפיקוח ותא הטייס.

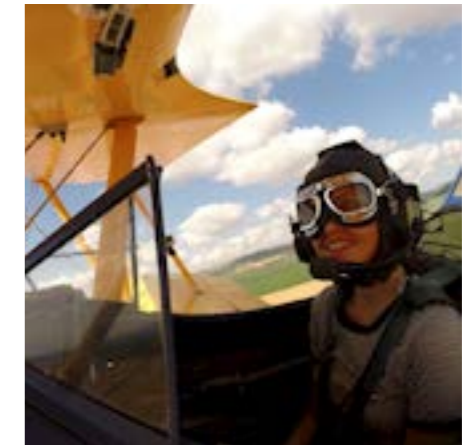




## חדוות הטיסה

"קשה להביע במילים את התחושה של ההמראה הראשונה במטוס חדש או את ההחלקה מעל שכבת עננים כסופה המאירה כלפי מעלה באורו של ירח מלא. ודאי לא את ההרגשה כשאתה לוקח את מטוסך, ומביא אותו באחת למצב אנכי לכיוון השמיים האין סופיים, ובעודך שוכב אחורה על הכסא אתה רואה את קו האופק בורח מטה ומושך איתו את כדור הארץ כולו..."

*איתמר ברנע*



## מבצע משה

אחרי מסע ארוך ותלאות במחנה פליטים בסודן, הגיע היום המיוחל: הם נקראו להתכנס על־מנת להגיע למטוס "קרנף". "יום שישי, תשע בערב, אנחנו יוצאים בשקט מופתי לתוך המדבר. למעלה מ־300 ילדים, זקנים, נערים, מבוגרים, נשים בהריון ותינוקות שמגיעים למחצבה נטושה בתוכה חיכו שתי משאיות. נסענו שלוש־ארבע שעות בלי אורות עד שדה־תעופה מאולתר עם אורות אדומים וצהובים. אנחנו יורדים בשתי קבוצות ולא עוברות כמה דקות עד שמגיעים שני מטוסים ומעמיסים אותנו לתוכם".



## מבצע אנטבה

"בהתחלה חשבנו שעומדים לחסל אותנו, אז אבי מיד הכניס אותנו לחדר צדדי, כיסה אותנו במזרונים וגונן עלי בגופו. מי בכלל חשב שצה"ל יגיע עד אנטבה בכדי לשחרר אותנו?!"  
המבצע שהבהיר את המושג "ידו הארוכה של צה"ל" והדהים את העולם.



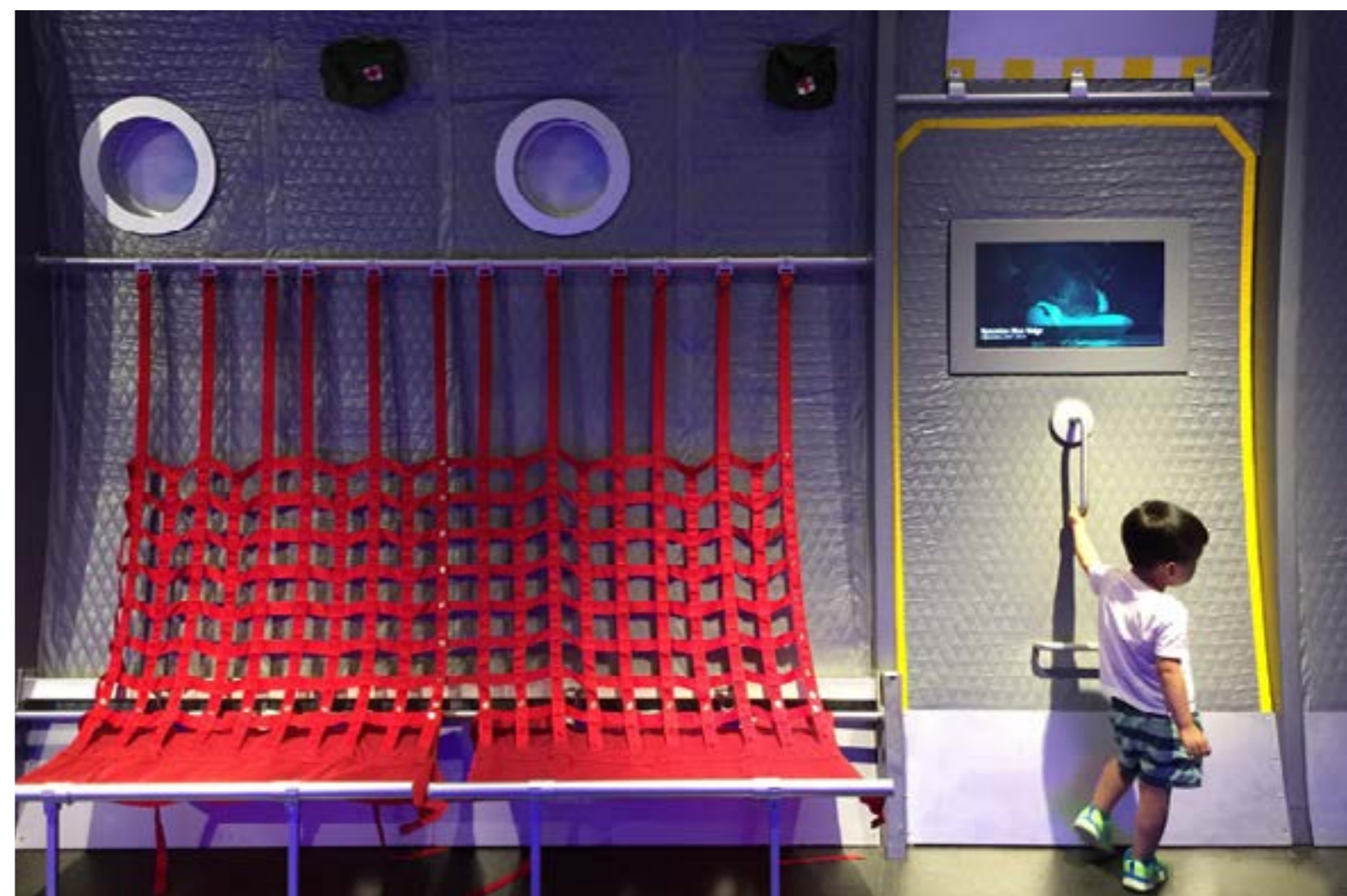
## תקיפת הכור

העולם לא האמין, אבל ב-7 ביוני 1981 קרה: שמונה מטוסי קרב ישראליים עברו נתיב של 1,100 קילומטרים והפציצו את הכור הגרעיני בעירק בהפתעה גמורה. המבצע הוכתר כהצלחה בלתי נתפסת והעולם - לאחר גינויים רבים - החליט שהוא דווקא מודה לצה"ל על השירות. כך התנהל "מבצע אופרה", משלב ההכנות הסודיות ועד לשלב ההודעה לתקשורת של מנחם בגין.





# מיצגים במטוסים גדולים





# אומנות תעופתית

מבצע מוקד



ניתוק כבלי הטלפון של המצרים בסיני לפני פתיחת מבצע קדש



שיחות מרפסת



תקיפות קורנסים



הטייסים הראשונים



עזר וייצמן, דן טולקובסקי ובני פלד עם נחיתת המיסטרים הראשונים בחצור



הספיט השחור ודני שפירא



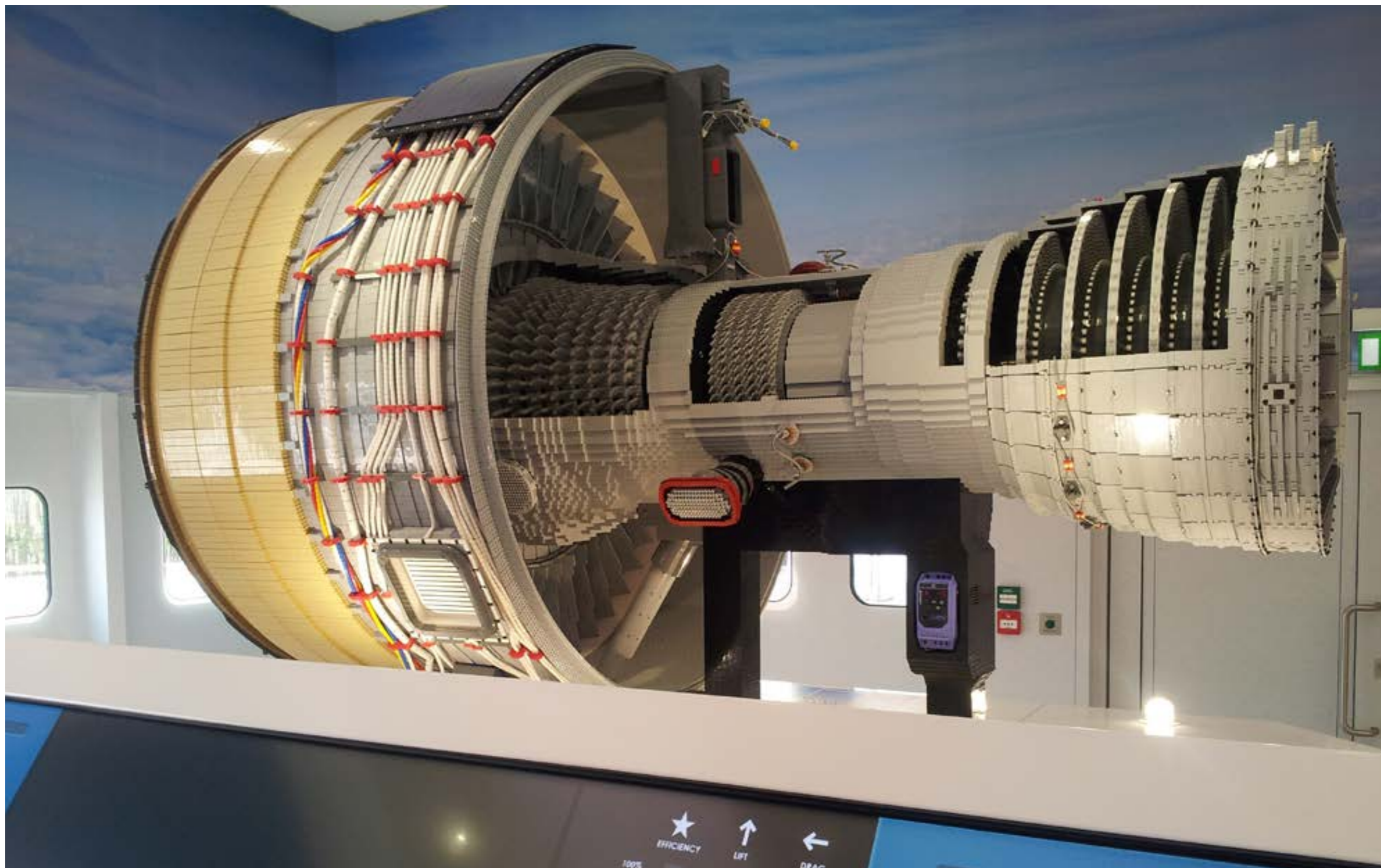


# סימולטורים ומאמני טיסה





# חללי תצוגה אינטראקטיביים







# ילדים ותעופה

כחלק מפיתוח תצוגות המוזיאון, ניתנה חשיבות רבה לחינוך הדור הצעיר למדע ותעופה באמצעות חוויה.

למוזיאון המחודש יתווספו עמדות תוכן רבות העוסקות בעולם התעופה מנק' מבט מדעית-חוייתית.



